NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420437612
AA43-2076-13/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2013.gada 9.aprīlī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneses S.Gintere un V.Zommere,

piedaloties pieteicējam *D.D.*, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes */iestāde/* pārstāvei *E.J.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *D.D.* pieteikumu par */iestāde/* priekšnieka 2012.gada 26.aprīļa lēmuma Nr.22-1.33/4 atzīšanu par prettiesisku, mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar *D.D.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar */iestāde/* (turpmāk – */iestāde/*) */reģions/ /amats/* 2012.gada 27.februāra lēmumu Nr.01 „Par *D.D.*" (turpmāk – Sākotnējais lēmums) nolemts: 1) */dienesta pakāpe/ D.D., /postenis/ /amats 2/*, atvaļināt no dienesta ar 2012.gada 31.martu, pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 47.panta otrās daļas 2.punktu; 2) izmaksāt *D.D.* naudas kompensāciju saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 47.panta septīto daļu – par 2011.gada ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma neizmantotām 12 kalendārām dienām; par 2012.gada ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma neizmantotām 9 kalendārām dienām.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, *D.D.* to apstrīdēja.

[2] Ar */iestāde/* priekšnieka 2012.gada 26.aprīļa lēmumu Nr.22-1.33/4 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] *D.D.* no 2011.gada 16.marta nepilda amata pienākumus pārejošas darbnespējas dēļ. Nav gūti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka *D.D.* veselības traucējumu cēlonis ir trauma, kas gūta nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus. Nav arī apstiprināts, ka 2011.gada 14.martā, veicot glābšanas darbus, *D.D.* būtu nonācis saskarē ar asinīm vai citiem bioloģiskiem šķidrumiem vai priekšmetiem, kas bija vai, iespējams, bija inficēti, kā rezultātā būtu pastāvējis inficēšanās risks.

[2.2] Iekšlietu ministrijas Centrālās medicīnas ekspertīzes komisijas 2011.gada 27.septembra atzinumā Nr.D-1850 atzīts, ka *D.D.* veselības stāvoklis neatbilst dienesta prasībām. Neatbilstība saistīta ar vispārēju saslimšanu.

[2.3] Sakarā ar *D.D.* ilgstošu darbnespēju */iestāde/ /reģions/ /postenis/* darbības efektivitāte ir mazināta, esošo amatpersonu noslogojums ir palielināts. Lai nodrošinātu kvalitatīvu darbību, ir nepieciešams pieņemt dienestā jaunu */amats 2/*, tomēr postenī nav */amats 2/* vakances. Līdz ar to, izvērtējot samērīguma un lietderības apsvērumus, secināms, ka *D.D.* tālāka atrašanās dienestā nav */iestāde/* interesēs.

[3] 2012.gada 23.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts *D.D.* pieteikums par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku un tā atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] */iestāde/* nav ņēmis vērā pieteicēja darbā gūtās traumas. Proti, 2001.gada 9.novembrī pieteicējs darbā guva traumu, kas fiksēts darbnespējas lapā, diagnoze – kakla daļas muguras sastiepums. Minētais gadījums netika izmeklēts. Savukārt 2008.gada 9.novembrī pieteicējs darbā guva traumu ar diagnozi – smadzeņu satricinājums, kreisās kājas ceļa sasitums. Par šo gadījumu sastādīts akts Nr.1 „Par nelaimes gadījumu darbā ar Iekšlietu ministrijas padotībā esošās iestādes darbinieku ar speciālo dienesta pakāpi". Arī 2011.gada 14.martā, piedaloties glābšanas darbos, pieteicējs guva traumu, diagnoze – labā ceļa vaļēja brūce ar iekaisuma pazīmēm. Ģimenes ārsta ierakstos fiksēts, ka trauma gūta darbā, savukārt darbnespējas lapā kļūdaini ierakstīts „cits cēlonis".

[3.2] Attiecībā uz notikumu 2011.gada 14.martā pieteicējs norāda, ka, veicot durvju atvēršanu ar lauzni, sajutis sāpes muguras apakšējā daļā. Pēc tam, nesot no dzīvokļa ārā vīrieti, pieteicējs notupies un sajutis asas sāpes labajā ceļgalā. Tā kā dzīvokļa grīda un koridors bija pieliets ar ūdeni, visas kaitīgās vielas, sajaucoties ar ūdeni, nokļuva uz pieteicēja tērpa un brūces. Pēc maiņas mājās pieteicējs konstatēja nelielu vaļēju brūci labajā ceļgalā. Par minēto pieteicējs 2011.gada 15.martā telefoniski paziņoja */dienesta pakāpe/ M.K.*, kā arī pēc darba pabeigšanas informēja kolēģus. Par šo gadījumu paskaidrojumu */iestāde/* sniedzis *I.K.* Pieteicējam nav saprotams, kādēļ par notikušo, ievērojot Ministru kabineta 2005.gada 29.novembra noteikumu Nr.914 „Iekšlietu Ministrijas padotībā esošo iestāžu darbinieku ar speciālajām dienesta pakāpēm

nelaimes gadījumi darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr.914) 3.2.apakšpunktā un 4.punktā noteikto, nav veikta pārbaude.

[3.3] 2011.gada 16.martā pieteicējam pasliktinājās veselības stāvoklis, sāka vilkt kājas, līdz ar ko izrakstīta darbnespējas lapa. Veikta arī pote pret stinguma krampjiem. Ģimenes ārsts slimības vēsturē fiksējis, ka, darba laikā dzēšot ugunsgrēku, pieteicējs savainojis celi. Savukārt 2011.gada 17.martā pieteicējam sāka zust balss, bija grūti elpot, izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Šajā laika periodā pieteicējs trīs reizes ārstējies stacionārā.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2012.gada 19.oktobrī spriedumu noraidīja pieteicēja pieteikumu par lēmuma atzīšanu par prettiesisku un atstāja bez izskatīšanas pieteikumu daļā par prasījumu atlīdzināt materiālos zaudējumus un morālo kaitējumu.

Spriedums pamatots šādi.

[4.1] Tiesas sēdē pieteicējs iesniedza pieteikuma papildinājumus, lūdzot */iestāde/* segt visus pieteicējam radušos naudas izdevumus (transportam, zālēm, ārstniecībai), izmaksāt kompensāciju par gūtajām darba traumām, kā arī materiālo un morālo kompensāciju no valsts Ls 1200 kā ikmēneša pensiju vai Ls 500 000 vienreizēju kompensāciju. Tiesa konstatēja, ka tiesas pieņemtie papildinājumi pieteikumam uzskatāmi kā atlīdzinājuma prasījums par mantiskajiem zaudējumiem un morālo kaitējumu.

Tiesa konstatēja, ka pieteicējs nav iepriekš vērsies */iestāde/* ar lūgumu atlīdzināt radītos mantiskos zaudējumus (izdevumus) un morālo kaitējumu. Līdz ar to attiecībā uz prasījumu atlīdzināt materiālos zaudējumus un morālo kaitējumu pieteicējs nav ievērojis lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību un pieteikums šajā daļā ir atstājams bez izskatīšanas saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 278.panta 1.punktu, kas noteic, ka tiesa atstāj pieteikumu bez izskatīšanas, ja pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

[4.2] Pieteicējs atvaļināts no dienesta, pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 47.panta otrās daļas 2.punktu, kas noteic, ka amatpersonu var atvaļināt no dienesta sakarā ar to, ka tā pārejošas darbnespējas dēļ nav pildījusi amata pienākumus ilgāk kā četrus mēnešus pēc kārtas vai ilgāk kā sešus mēnešus gadā ar pārtraukumiem un veselības traucējumi nav gūti nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus.

Ievērojot teikto, lai atzītu, ka pieteicējs pamatoti atvaļināts no dienesta, pamatojoties uz minēto normu, tiesai jākonstatē, ka: 1) pieteicējs pārejošas darbnespējas dēļ nav pildījis amata pienākumus ilgāk kā četrus mēnešus pēc kārtas vai ilgāk kā sešus mēnešus gadā ar pārtraukumiem; 2) veselības traucējumi nav gūti nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus.

[4.3] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secināja, ka lietā nav strīda par to, ka pieteicējs pārejošas darbnespējas dēļ nav pildījis amata pienākumus ilgāk kā četrus mēnešus pēc kārtas.

Lietā pastāv strīds, par to, vai veselības traucējumi, kas ir pamatā pieteicēja pārejošajai darbnespējai, gūti nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus.

[4.4] No pieteicēja pieteikuma un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa konstatēja, ka pieteicējs uzskata, ka nelaimes gadījums darbā, kad pieteicējs, dzēšot ugunsgrēku 2011.gada 14.martā, savainoja labās kājas celi, nav ticis pienācīgi izmeklēts. Gūtā savainojuma dēļ pieteicējam ir ieteikts vakcinēties pret difteriju un stinguma krampjiem, ko pieteicējs arī izdarījis, kā rezultātā ir sākušās pieteicēja veselības problēmas. Pieteicējs uzskata, ka veiktā vakcīna ir veicinājusi artrīta attīstību.

[4.5] Saskaņā ar Noteikumu Nr.914 10.punktu darbinieks, tiešais darba vadītājs vai nelaimes gadījuma liecinieki nekavējoties par to ziņo darbinieka tiešajam priekšniekam vai iestādes operatīvajam dežurantam. Minētās personas pakļautības kārtībā par nelaimes gadījumu ziņo iestādes priekšniekam. Savukārt Noteikumu Nr.914 25.punkts paredz, ka, ja nepārvaramas varas vai citu iemeslu dēļ par nelaimes gadījumu nav paziņots darbdienas laikā vai nelaimes gadījumā cietušajam darbspēju zaudējums iestājies vēlāk, komisija izmeklē nelaimes gadījumu un mēneša laikā pēc izveidošanas brīža par nelaimes gadījumu sastāda aktu vai atzinumu.

Pieteicējs uzskata, ka ar savu iesniegumu */iestāde/ /reģions/ /postenis/ /amats/*, kas iestādē saņemts 2011.gada 16.martā, ir paziņojis par nelaimes gadījumu.

Tiesas ieskatā, pieteicēja iepriekš minētais iesniegums viennozīmīgi nebūtu vērtējams kā pieteicēja paziņojums par nelaimes gadījumu, jo, tā kā tas iesniegts 2011.gada 16.martā, proti, dienā, kad pieteicējam izsniegta darbnespējas lapa, tas varētu būt vērtējams arī kā paskaidrojums par to, kāpēc iestājusies darbnespēja. Savukārt, ja pieteicējs šādi tomēr tieši vēlējies paziņot par nelaimes gadījumu, tad nav saprotams, kāpēc pieteicējs ātrāk nav interesējies par to, vai izveidota izmeklēšanas komisija un vai pieņemts kāds lēmums, jo saskaņā ar Noteikumu Nr.914 33.punktu pieteicējam būtu tiesības atzinumu vai aktu par nelaimes gadījumu apstrīdēt. Pieteicējs par nepieciešamību izmeklēt iespējamo nelaimes gadījumu pirmo reizi tieši norādījis tikai 2011.gada 25.oktobrī.

Noteikumu Nr.914 21.punkts paredz, ka nelaimes gadījumu izmeklēšanas komisija pēc tās izveidošanas (jāizveido atbilstoši Noteikumu Nr.914 18.punktam ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā pēc nelaimes gadījuma) nekavējoties uzsāk un sešu darbdienu laikā pabeidz nelaimes gadījuma izmeklēšanu, kā arī sastāda aktu vai atzinumu par nelaimes gadījumu darbā. Minētais punkts atļauj termiņu pagarināt līdz vienam mēnesim. Tātad pieteicējam bija jāzina, ka vēlākais pēc mēneša pieteicējam ir jāsaņem akts vai atzinums.

[4.6] Nevienā no pieteicējam izsniegtajām darbnespējas lapām kā cēlonis nav norādīts „nelaimes gadījums darbā", līdz ar to normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā nav konstatēts ne fakts, ka darbā būtu noticis nelaimes gadījums, ne fakts, ka darbnespējas cēlonis ir nelaimes gadījums darbā. Turklāt

no lietā esošajiem medicīniskajiem dokumentiem nav konstatējams, ka pieteicēja veselības problēmas saistītas ar savainoto celi. Piemēram, 2011.gada 18.maija izrakstā no stacionārā slimnieka medicīniskās kartes norādīts, ka darbnespējas lapa no 2011.gada 15.marta pieteicējam ir sakarā ar sāpēm mugurā.

[4.7] Attiecībā uz pieteicēja uzskatu, ka veselības problēmu cēlonis ir pieteicējam veiktā vakcīna pret difteriju un stinguma krampjiem, kas veikta dēļ tā, ka, dzēšot ugunsgrēku, pieteicējs savainojis celi, tiesa konstatēja un secināja turpmāk norādīto.

[4.7.1] Saskaņā ar Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumu Nr.330 „Vakcinācijas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr.330) 3.2.apakšpunktu obligāti vakcinējami saskaņā ar 1.pielikumu ir pieaugušie pret difteriju un stinguma krampjiem. No Noteikumu Nr.330 1.pielikuma „Vakcinācijas kalendārs" izriet, ka pret difteriju un stinguma krampjiem vakcīnu veic bērniem 2, 4, 6, 12-15 mēnešu vecumā, tad 7 un 14 gadu vecumā, savukārt pēc tam jāvakcinējas ik pa 10 gadiem. Noteikumu Nr.330 2.pielikumā ir norādes, kā veic vakcināciju tiem pieaugušajiem, kas agrāk nav saņēmuši vakcīnu pret difteriju un stinguma krampjiem. 2.pielikuma 2.shēmā ir norādīts uz balastvakcīnas atkārtošanas nepieciešamību personām, kas pieder pie riska grupām. Tiesa nekonstatēja, ka pieteicējam kā */amats 2/* būtu noteikta nepieciešamība balastvakcīnas veikt saīsinātos laika periodos.

Tiesa secināja, ka atbilstoši Noteikumiem Nr.330 pieteicējam kā jebkuram pieaugušajam ir noteikts ik pa 10 gadiem veikt balastvakcīnu pret difteriju un stinguma krampjiem.

[4.7.2] Saskaņā ar Noteikumu Nr.330 30.punktu arodinfekcijas (infekcijas slimība, ar kuru cilvēks var inficēties, ja, pildot darba pienākumus, viņš nonāk saskarē ar bioloģiskas izcelsmes materiāliem, kuri satur vai var saturēt infekcijas slimību izraisītājus, kā arī ar slimības izraisītāju pārnēsātājiem, infekciozām personām vai dzīvniekiem) novēršanai darbiniekus obligāti vakcinē pret šādām infekcijas slimībām: B hepatītu, trakumsērgu, ērču encefalītu un dzelteno drudzi. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.330 37.punktu pret ērču encefalītu obligāti vakcinējami mežstrādnieki, mežsargi, mežziņi, virsmežziņi, vides valsts inspektori, Nacionālo bruņoto spēku personālsastāvs, Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu darbinieki ar speciālajām dienesta pakāpēm, kuriem, pildot dienesta pienākumus, pastāv risks inficēties ar ērču encefalīta vīrusu, mikrobioloģijas laboratoriju darbinieki, kuri strādā ar aktīvu ērču encefalīta vīrusu, un citas personas, kuras tiešā saskarē ar ērču encefalīta pārnēsātājiem nonāk, pildot darba pienākumus vai mācību laikā.

Atbilstoši Noteikumu Nr.330 39.punktam, ja darbinieks atsakās no vakcinācijas pret šo noteikumu 30.punktā minētajām slimībām, darba devēja pienākums ir noformēt atteikšanos rakstiski. Dokumentu paraksta darbinieks, darba devējs vai viņa pārstāvis.

[4.7.3] Tiesa secināja, ka Noteikumi Nr.330 neparedz pieteicējam kā */amats 2/* citādu kārtību vakcinēšanai pret difteriju un stinguma krampjiem kā jebkuram pieaugušajam. Līdz ar to situācijā, ja tieši pēc ceļa savainošanas

pieteicējs uzskatīja par nepieciešamu vakcinēties pret difteriju un stinguma krampjiem, tā ir bijusi pieteicēja paša izvēle.

[4.7.4] Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumi Nr.1040 „Kārtība, kādā ārstniecības persona ziņo par vakcinācijas izraisītajām komplikācijām" nosaka kārtību, kādā ārstniecības persona ziņo par vakcinācijas izraisītajām komplikācijām. Lietā nav pierādījumu, ka attiecībā uz pieteicēju pēc vakcinēšanās pret difteriju un stinguma krampjiem būtu konstatēta komplikācija, par kuru ārstniecības persona būtu ziņojusi paredzētajā kārtībā. Tāpat tiesa nekonstatēja lietā nevienu pierādījumu, kas apstiprinātu, ka cēlonis pieteicēja veselības problēmām ir veiktā vakcīna pret difteriju un stinguma krampjiem.

[4.8] No pieteicēja tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem tiesa secināja, ka dažādas veselības problēmas pieteicējam pamazām sākušas parādīties arī līdz 2011.gada 14.marta ugunsgrēkam */ielas nosaukums/*. Pieteicējam arī līdz tam ir bijuši gadījumi, kad reibst galva vai sāp mugura. No liecinieka *I.K.* liecības tiesa secināja, ka pēc ugunsgrēka pieteicējam sāpējusi mugura. Arī no 2011.gada 18.maija izraksta no stacionārā slimnieka medicīniskās kartes, uz ko tiesa jau norādīja iepriekš, minēts, ka darbnespējas lapa no 2011.gada 15.marta pieteicējam ir sakarā ar sāpēm mugurā. Lietas materiālos nav pierādījumu, un uz to nenorādīja arī pats pieteicējs, ka mugura savainota nelaimes gadījumā darbā 2011.gada 14.marta ugunsgrēkā. Lietā arī nav pierādījumu, ka darbnespēja, kas pieteicējam ir bijusi no 2011.gada 16.marta, būtu jebkādi saistīta ar pieteicēja galvas traumu 2001.gadā vai 2003.gada mācībām ūdenī, vai 2008.gada galvas traumu, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija atzīta par nelaimes gadījumu darbā. Līdz ar to tiesa nekonstatēja tiešu cēloņsakarību pieteicēja darbnespējai arī ar 2008.gadā nelaimes gadījumā darbā gūto galvas traumu. Par citiem nelaimes gadījumiem darbā lietā pierādījumu nav.

Tiesa nekonstatēja cēloņsakarību arī starp darbnespēju un ceļa savainojumu 2011.gada 14.martā, proti ceļa savainojums nav bijis pamats darbnespējai.

Savukārt attiecībā uz pieteicēja norādīto, ka iemesls darbnespējai ir veiktā vakcīna pret difteriju un stinguma krampjiem, tiesa atzina, ka, pirmkārt, lietā nav gūstami pierādījumi, ka pieteicēja veselības problēmas izraisījusi vakcīna, otrkārt, vakcīnas veikšanai nav tiešas cēloņsakarības ar dienesta pienākumu pildīšanu, jo, kā jau tiesa iepriekš konstatēja, pret difteriju un stinguma krampjiem vakcinācija veicama obligāti jebkuram pieaugušajam saskaņā ar Noteikumiem Nr.330.

Tā kā tiesa nekonstatēja tiešu cēloņsakarību starp dienesta pienākumu pildīšanas laikā pieteicēja gūtu veselības traucējumu un pieteicēja darbnespēju, nav pamata uz pieteicēju attiecināt Dienesta gaitas likuma 47.panta otrās daļas 2.punktā minēto izņēmumu un secināt, ka pieteicējs veselības traucējumus guvis nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus.

[4.9] Tiesa konstatēja, ka Sākotnējā lēmumā ir ietverts lietderības apsvērumu izvērtējums, kam */iestāde/* Lēmumā ir pievienojies. Proti, sakarā ar pieteicēja ilgstošu darbnespēju posteņa darbības efektivitāte ir mazināta, esošo amatpersonu noslogojums ir palielinājies. */amats 2/* vakances nav. */iestāde/* ir

uzskatījis, ka sabiedrībai ir tiesības prasīt, lai amatpersonas savus pienākumus pildītu pēc vislabākās sirdsapziņas, ar pienācīgu pašatdevi un augstā profesionālā līmenī.

Ņemot vērā, ka */iestāde/* rīcībā bija Iekšlietu ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas atzinums, ka pieteicējs neatbilst dienestam, tiesas ieskatā, */iestāde/* pamatoti atzina, ka pieteicēja tālāka atrašanās dienestā nav */iestāde/* interesēs, samērojot to ar sabiedrības interesēm nodrošināt sabiedrību ar kvalitatīvu un savlaicīgu */iestāde/* amatpersonu pienākumu izpildi.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu *D.D.* iesniedza apelācijas sūdzību, pamatojoties uz turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Ierodoties */iestāde/* un rakstot paskaidrojumu, *D.D.* darīja zināmu arī par muguras savainojumu. */amats/ M.N.* pārliecinoši skaidroja, ja par darba traumu nav ziņots maiņas laikā, tad tādas neizskata.

[5.2] *D.D.* uzskata, ka sakarā ar sāpēm mugurā ir jāņem vērā *I.K.* liecība, kura norāda, ka pēc durvju atvēršanas ar lauzni *D.D.* ir bijušas muguras problēmas, līdz ar to ir atklājies vērā ņemams fakts, ka ir bijusi vieta muguras savainojumam – vēl vienai darba traumai.

[5.3] Ir konstatējama cēloņsakarība starp darbā gūto traumu un *D.D.* iegūto hronisko slimību.

[5.4] Nav ņemtas vērā *A.L.* un *E.P.* liecības, kas apliecina, ka mācībās tornī *D.D.* sasita galvu un *D.D.* tika atrunāts maiņas laikā braukt uz slimnīcu.

[5.5] Labvēlīgi priekšnosacījumi *D.D.* slimībai ir rupja darba aizsardzības prasību neievērošana visu dienesta laiku no */iestāde/* puses.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs apelācijas sūdzību uzturēja, */iestāde/* pārstāve apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota.

[8] No Dienesta gaitas likuma 47.panta otrās daļas 2.punkta izriet, ka amatpersonu, kura nav ilgstoši pildījusi darba pienākumus, nevar atvaļināt no dienesta tikai tādā gadījumā, ja veselības traucējumi ir gūti nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus.

Lietā ir strīds par to, vai uz pieteicēju ir attiecināms Dienesta gaitas likuma 47.panta otrās daļas 2.punktā noteiktais izņēmums.

Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka nav pamata uz pieteicēju attiecināt minēto izņēmumu un secināt, ka pieteicējs veselības traucējumus guvis nelaimes gadījumā, pildot dienesta pienākumus, jo nav konstatējama tieša cēloņsakarība starp dienesta pienākumu pildīšanas laikā gūtu veselības

traucējumu un pieteicēja darbnespēju. Attiecībā uz pieteicēja darbnespēju, kas bijusi no 2011.gada 16.marta, pirmās instances tiesa ir secinājusi, ka normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā nav konstatēts ne fakts, ka darbā būtu noticis nelaimes gadījums, ne fakts, ka darbnespējas cēlonis ir nelaimes gadījums darbā. Šāds secinājums balstīts uz vairākiem apsvērumiem. Nevienā no pieteicējam izsniegtajām darbnespējas lapām kā cēlonis nav norādīts „nelaimes gadījums darbā", no lietā esošajiem medicīniskajiem dokumentiem nav konstatējams, ka pieteicēja veselības problēmas saistītas ar savainoto celi, lietā nav pierādījumu, kas apstiprinātu, ka cēlonis pieteicēja veselības problēmām ir veiktā vakcīna pret difteriju un stinguma krampjiem. Līdz ar to pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka lietā esošie pierādījumi nepierāda, ka pieteicēja veselības traucējumu cēlonis, kuru dēļ iestājusies pārejoša darbnespēja, ir trauma, kas gūta nelaimes gadījumā darbā 2011.gada 14.martā, kā to norāda pieteicējs.

Ievērojot Senāta atziņas līdzīgā lietā, pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi, vai pieteicēja ilgstošā darbnespēja, kas bijusi no 2011.gada 16.marta, nav saistīta ar dienesta pildīšanas laikā agrāk gūtiem veselības traucējumiem. Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka lietā nav pierādījumu tam, ka pieteicēja veselības traucējumu cēlonis ir galvas trauma 2001.gadā vai 2003.gada mācības ūdenī, vai 2008.gada galvas trauma, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā bija atzīta par nelaimes gadījumu darbā.

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu kopsakarā ar procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem un apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturto daļu pievienojas Administratīvās rajona tiesas spriedumā ietvertajai motivācijai, atzīstot to par pareizu un pilnībā pietiekamu. Saskaņā ar minēto normu, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

[10] Par pieteicēja apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[10.1] Pieteicējs uzskata, ka par nelaimes gadījumu 2011.gada 14.martā, kas iestādē saņemts 2011.gada 16.martā, ir paziņojis. */amats/ M.N.* pārliecinoši paskaidrojis, ka, tā kā par traumu nav ziņots maiņas laikā, tad tādas neizskata. Tā viņš skaidrojis katru reizi, kad pieteicējs nesis nodot darbnespējas lapu. Pieteicējs noticējis, jo viņam ne reizi netika izskaidroti Noteikumi Nr.914 un viņš tos nepārzināja. Tā kā akts netika sastādīts, nebija arī iespējas neko apstrīdēt.

Atbilstoši Darba aizsardzības likuma 13.panta pirmajai daļai darba devējs nodrošina nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu un veic to uzskaiti. Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru kabinets.

Minētā deleģējuma kārtībā izdoti Noteikumi Nr.914.

Šie noteikumi nosaka kārtību, kādā tiek izmeklēti un uzskaitīti nelaimes gadījumi darbā, kas notikuši ar Iekšlietu ministrijas padotībā esošo iestāžu darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm (1.punkts), mērķi noskaidrot nelaimes gadījuma cēloņus un apstākļus, personas, kuras pieļāvušas normatīvajos aktos noteikto prasību pārkāpumus, dokumentāri noformētu notikušo nelaimes gadījumu un nodrošināt darbiniekam iespējas saņemt sociālās garantijas (2.punkts). No minētajiem noteikumiem izriet darbinieka, tiešā darba vadītāja vai nelaimes gadījuma liecinieku pienākums nekavējoties par to ziņot darbinieka tiešajam priekšniekam vai iestādes operatīvajam dežurantam, kuri pakļautības kārtībā par nelaimes gadījumu ziņo iestādes priekšniekam (10.punkts), darbinieka pienākums nekavējoties rakstiski ziņot tiešajam priekšniekam par to, ka viņš dienesta pienākumu pildīšanas laikā nonācis saskarē ar inficētām asinīm vai citiem iespējami inficētiem šķidrumiem un nav radušies tūlītēji veselības traucējumi (vai ārstniecības persona nav konstatējusi darbspēju zaudējumu), bet ir iespējama inficēšanās varbūtība, ziņojumā norādot notikuma vietu, laiku un apstākļus, kādos nelaimes gadījums noticis (16.punkts), iestādes pienākums divu darbdienu laikā pēc nelaimes gadījuma vai pēc informācijas saņemšanas par nelaimes gadījumu no ārstniecības iestādes rakstiski pieprasīt izziņu par veselības traucējumu smaguma pakāpi (11.punkts), nelaimes gadījumu izmeklēt īpaši izveidotā nelaimes gadījumu izmeklēšanas komisijā (17.punkts), kura sastāda aktu par nelaimes gadījumu darbā, norādot traumēšanas faktorus, nelaimes gadījuma cēloņus, kā arī pasākumus nelaimes gadījuma cēloņu novēršanai (21.-22.punkts).

Konkrētajā gadījumā apstāklis, ka pieteicēja darbnespēja iestājusies sakarā ar nelaimes gadījumu darbā 2011.gada 14.martā, pieteicējam pildot dienesta pienākumus, nav konstatēts normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā. Apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesas secinājumam, ka pieteicēja paskaidrojums, kas iestādē saņemts 2011.gada 16.martā, viennozīmīgi nebūtu vērtējams kā paziņojums par nelaimes gadījumu, jo tas nav sniegts nekavējoties, bet diennakti pēc maiņas beigām, tomēr, apgabaltiesas ieskatā, šis fakts pats par sevi nevarēja būt pamats nepieprasīt nelaimes gadījuma izmeklēšanu. Aizbildināšanās ar nezināšanu un atsaukšanās uz */amats/ M.N.* nevar tikt vērtēta kā attaisnojums pieteicēja bezdarbībai, neinteresējoties par sava paskaidrojuma izskatīšanu, ja viņš šo paskaidrojumu vērtēja kā ziņojumu par nelaimes gadījumu darbā. Akta vai atzinuma nesastādīšana izskatāmajā gadījumā nebija šķērslis pieteicējam iesniegt sūdzību augstākā iestādē, savukārt tās lēmumu pārsūdzēt tiesā.

Ievērojot minēto, pieteicēja 2011.gada 15.marta paskaidrojums, izvērtējot to kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem lietā, nepierāda, ka veselības traucējumi gūti nelaimes gadījumā darbā.

Šāds secinājums neizriet arī no pieteicēja apelācijas sūdzībai pievienotā Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2012.gada 6.novembra lēmuma Nr.40-2012-2337, ar kuru pieteicējam noteikta pirmā invaliditātes grupa, jo kā invaliditātes cēlonis tajā norādīts „slimība" atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.1209 „Noteikumi par prognozējamas invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību" 8.1.apakšpunktam, nevis „nelaimes gadījums darbā", kā to paredz 8.3.apakšpunkts. Arī pārējie pieteicēja iesniegtie dokumenti (atrade, konsultanta slēdzieni, izraksts no medicīniskās kartes) ne paši par sevi, ne arī kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem lietā (tostarp darbnespējas lapām, veselības pārbaudes atzinumu) neapliecina pieteicēja apgalvojumus par saslimšanas apstākļiem.

[10.2] Apelācijas sūdzībā norādīts, ka nav ņemtas vērā *A.L.* un *E.P.* liecības, kas apliecina, ka mācībās tornī pieteicējs sasitis galvu un atrunāts maiņas laikā braukt uz slimnīcu.

Par pieteicēja paskaidroto, ka mācībās 2001.gada 9.novembrī, velkot šļūteni, ietriecies ar galvu lūkas malā, liecinieks *A.L.* liecināja, ka to brīdi neatceras, tādu faktu zina, pieteicējs sūdzējies par reiboņiem. Visi zinājuši. Savukārt liecinieks *E.P.* liecināja, ka pieteicējs teicis, ka ir sasitums, ka vajadzētu aizbraukt uz slimnīcu pārbaudīties.

Izvērtējot minētās liecības, apgabaltiesa secina, ka tās nepierāda, ka pieteicēja darbnespējas cēlonis ir 2001.gada 9.novembrī gūtā trauma. Šīs liecības var pierādīt tikai to, ka minēto mācību laikā pieteicējs sasitis galvu, taču tās nepierāda, ka tieši 2001.gada 9.novembra mācību laikā gūtās traumas rezultātā pieteicējs ieguvis veselības traucējumus, kas bijuši par pamatu ilgstošai darbnespējai no 2011.gada 16.marta.

[10.3] Tā kā lietā nav pierādījumu, ka pieteicēja veselības traucējumi ir gūti dienesta pienākumu pildīšanas laikā, nav nozīmes apstāklim, vai vakcinācija pēc ceļgala traumas ir bijusi obligāta vai pieteicēja paša izvēle.

[10.4] Ievērojot minētos apstākļus to kopumā, iestādei nebija pamata uzskatīt, ka uz pieteicēju būtu attiecināms Dienesta gaitas likuma 47.panta otrās daļas 2.punktā paredzētais izņēmums, kas nepieļauj viņa atvaļināšanu no dienesta.

[11] Lai arī pieteicējs pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apjomā, apelācijas sūdzībā nav ietverti apsvērumi, kā izpaužas sprieduma nepareizība daļā, ar kuru atstāts bez izskatīšanas pieteikums daļā par materiālo zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu. Apgabaltiesa spriedumā ietverto lēmumu norādītajā daļā atzīst par pamatotu, jo attiecībā uz pieteikumu minētajā daļā pieteicējs nav ievērojis likumā noteikto lietas iepriekšējās ārpustiesas izskatīšanas kārtību.

Apgabaltiesa lietā nekonstatē apstākļus, kas varētu būt par pamatu secinājumam, ka zaudējumus un kaitējumu nodarījusi augstāka iestāde apstrīdēšanas procesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 323.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.oktobra spriedumu daļā, ar kuru atstāts bez izskatīšanas *D.D.* pieteikums daļā par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Spriedums šajā daļā nav pārsūdzams.

Noraidīt *D.D.* pieteikumu daļā par */iestāde/* priekšnieka 2012.gada 26.aprīļa lēmuma Nr.22-1.33/4 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu šajā daļā var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja */personiskais paraksts/* M.Osmane

Tiesneses */personiskais paraksts/* S.Gintere

/personiskais paraksts/ V.Zommere

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese M.Osmane
Rīgā 2013.gada 9.aprīlī